

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Perfectionibvs Moribvsqve Divinis Libri XIV

Lessius, Leonardus

Antverpiae, 1620

Cap. III. De substantiali & intima præsentia Dei in rebus omnibus, & quis hinc fructus colligendus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46817](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46817)

esse in spatiis imaginariis, id est ubicumque mens aliquod spatium concipere potest.

CAPVT III.

De substantiali & intima presentia, Dei in rebus omnibus: & quis hinc fructus colligendus.

RATIONE immensitatis fit, vt Diuinitas per suam essentiam omnia peruat, & omnibus rebus sit intima, & intimè præsens ac coniuncta loco seu spatio, iuxta illud: *Celum & terram ego impleo, dicit Dominus. Si implet, ergo ipse ibi per se præsens est, sicut lumen celos & aërem suo modo implens, ibi per se intimè præsens est.* Et Actuum 17. *Non longè est ab vnoquoque nostrum: in ipso enim viuimus, & mouemur, & sumus. In ipso, non solum tamquam in causa efficiente, sed etiam tamquam in sede, fundo, & basi nos capiente, sustentante, conseruante & vndique ambiente.* Si enim solum de efficientia vel conseruatione actiua loqueretur Apostolus, non efficaciter probaret, illum non longè esse ab vnoquoque nostrum, nam sol longissimè distans à terra, in ea tamen lumen, calorem, & res innumeras producit & conseruat. Plus ergo voluit, nimirum nos in ipso esse & viuere, sicut in domicilio & fundo firmissimo, vt loquitur Dionysius lib. De diuinis nominibus cap. 1. & 10. Arnobius, & Tertullianus supra. Porro vbi Diuinitas est, ibi etiam sunt tres Personæ cum tota potentia, sapientia, bonitate, maiestate, ceterisque perfectionibus suis. Quæ sanè consideratio mirè excitat animum ad reuerentiam. Addo, Deum cum omnibus suis bonis quadam ratione magis esse præsentem cuique rei, quam ipsa sit præsens sibi ipsi: nam totus est præsens & intimus cuilibet particula & indiuisibili puncto rei: ipsa verò res non est singulis partibus suis præsens tota, nec vna pars est præsens intimè alteri parti, nec vlla pars toti. Vnde etiam anima præsentior est corpori, quam corpus sibi.

Ex quibus perspicuum est, hanc præsentiam esse perfectissimam, adeò vt perfectior nulla fingi possit. Quo fit, vt hæc præsentia multum distinguatur ab illa, qua Deus dicitur esse vbiq; per potentiam & inspectionem, vulgò per præsentiam. Per potentiam dicitur esse vbiq; præsens, tum quia vbiq; dominatur, & iurisdictionem ac imperium obtinet, ita vt de omnibus possit disponere: tum quia vbiq;

que operatur omnia conseruans & gubernas. Per *inspectionem*, quia omnia in conspectu eius sunt posita: & ipse omnia clarissime semper & vbique intuetur. Hi duo modi existendi in rebus, per se non postulant intimam presentiam essentia: quia etiam si per essentiam solum esset praesens in caelo, tamen concipi posset esse vbique per potentiam & inspectionem. Itaque haec praesentia, quae illi conuenit ratione immensitatis, est longe perfectior, cum requirat intimam essentiae coniunctionem, & indistantiam. Adde, hanc praesentiam talem esse, ut per eam Deus necessario sit futurus omnibus rebus substantialiter & intimè praesens, etiam si fingatur ipse non esse rerum auctor, & illae ab alio principio ponantur productae: quia ipse omne spatium imaginabile necessario occupat, siue ut res aliqua creata, siue non.

18 Hoc tamen diligenter considerandum est, etiam si Deus omnibus rebus sit intimè praesens, easque suo substantifico influxu tangat & conseruet, ab illis tamen non posse tangi, ac proinde nec inquinari, sicut anima à corpore tangitur & inquinatur, dum eam incipit informare. Nam ita praesens est loco, seu locali praesentia & indistantia, cuiuslibet rei, ut tamen naturae gradu & celsitudine insitè distet, in seipsum collectus, & firmissimè in sua puritate subsistens, ab omnibus segregatus. Vnde simul & coniunctissimus est & remotissimus, praesentissimus & secretissimus, vnitissimus seu collectissimus & diffusissimus. Et quamuis infinitis modis per suos influxus ad creaturas descendat, manet tamen in sua celsitudine & immobili identitate stabiliter fixus, ut S. Dionysius ait.

Lib. De celest. hierarch. cap. 1.

19 Ex his sequitur primò, Possè nos Deum in omnibus rebus intueri, non solum ut in effectu, vestigio, aut imagine, sed etiam ut ibi reipsa latentem, occultatum, & veluti sipario quodam creaturae naturae velatum. Sunt enim omnia creata veluti tenuia integumenta, magnum illud arcanum & Sanctum sanctorum velantia. amoue cortinas, & vide quid intus lateat, illud nudum & purum intueri. Loquor de intuitu mentis per contemplationem, cuius homo in hac vita est capax.

Intuendum esse Deum in omnibus.

20 Sequitur secundo, Possè nos omnia intueri in Deo. Omnia enim ab ipso & intimè penetrantur, & profundissimè sustentantur, & exterius diffusissimè circumdantur. Vnde totus mundus ita est in Deo, sicut paruula spongia in vastissimo mari. Mare enim exterius immensa vastitate sua illam amittit & circumfundit, interius intimè penetrat & humectat, & sua vi sustentat. Vel sicuti globulus vi-

Omnia in Deo. Augustinus 1.7. Confess. cap. 5.

E treus

treus in lumine solis: lumen enim interius totum globulum penetrat, & exterius ambit, in immensum se diffundens circumquaque.

*Gaudium de
eius præsenti-
a.*

Sequitur tertio, Maximum debere nos concipere gaudium, quod tantum thesaurum intra nos, nimirum in anima nostra, in corde nostro, in omnibus animæ viribus, in omnibus corporis particulis habeamus: nimirum Deum ipsum, Patrem, Filium, Spiritum sanctum, cum tota potentia, sapientia, bonitate, omnibusque perfectio- nibus & diuitiis suis: præsertim cum & bonorum ipsius sumus ca- paces, & ipse propensissima voluntate in nos ea cupiat diffundere, si nos ad excipiendum præbeamus idoneos. Cum enim ita nobis sit intimus, facile potest nos perficere. sinat tantum sua dona in nos emittit, statim implebitur splendoribus anima nostra, & vita æter- na in nos dimanabit: sicut si anima nostra esset omnipotens, nihil esset proclivius quàm ut corpus nostrum statim perfectum & glo- riosum euaderet. Quis ista perpendens, gaudio non exulteret, omni- mærore depulso? Adhuc enim modicum, & immensum illud bon- orum pelagus in animas nostras exundabit, easque dulcedinis suæ, & omnium gaudiorum suorum participes faciet: si tamen nos dignè ad hoc comparauerimus, contemptis transitoriis ad æterna suspi- rantes. Orietur etiam ex eadem consideratione ingens in periculis omnibus fiducia. Si enim Deus non solum intra nos est, intimè nos penetrans & sustentans, sed etiam undique exterius circumdat & ambit, quis poterit nobis nocere, nisi ipse id peculiariter permittat? Quod si permiserit, certè de manu ipsius patienter & libenter de- bemus accipere, qui facit ut diligentibus ipsum omnia cooperetur in bonum, qui si quid aduersi permittit, boni nostri causa permittit.

F. lucia.

*In præsentia
eius versan-
dum.*

Sequitur quarto, Debere nos semper tamquam in præsentia Dei, cum magna reuerentia versari. Est enim nobis præsentissimus, om- nes nostras cogitationes intuens, omnes affectus peruidens, omnium corda & renes perscrutans, & expeditam habens omnipotentiam suam ad nos æternæ pœnæ subito mactandos, si eum ausi fuerimus offendere. Sicut enim intolerabilis est tæsaeritatis, in præsentia Principis pro tribunali sedentis, & pœnam mortis minitantis, vio- lare eius legem; ita multò magis intolerabile est, in præsentia Dei æternam mortem intentantis, & valentis statim inferre, audere eius præcepta contemnere: quod facit omnis qui peccat mortife- re. Vnde qui attentè hanc Dei præsentiam considerat, eamque semper ob oculos habet, numquam audebit illum offendere: sed assidue ad eius amorem & timorem excitabitur. Magnum itaque hac

hac in re ponendum studium, magnaq; exercitatio, vt Deum semper nobis presentem, omniaque nostra intuentem statuamus.

- 23 Sequitur quintò, Reuocandas esse cogitationes nostras, quas extrorsum per creaturas dispersas habemus, easque ad nos ipsos conuertendas, deinde in fundum animi descendendum, ibidem hoc immensum arcanum reperturi. Quorsum enim per creaturas extra nos palabundi quærimus, quod intra nos in Deo multò felicius & vberius obtinere possumus?

CAPVT IV.

Recollectio precatória, de immensitate.

- 24 **M**AGNVS es, Domine, & laudabilis valdè, & magnitudinis tuæ non est finis, excelsior cælo, latior mari, profundior abyssis, implens omnia, circumdans omnia, & tamquam spheram modicam totum hoc vniuersum palmo circumplectens. Tu spherâ incomprehensibilis, cuius centrum vbique, ambitus & circumferentia nusquam, vt quidam Philosophus rectè dixit, si sano sensu intellexit.

- 25 Omnia locorum spatia occupas intra & extra mundum, fundamentum ipse, sedes & spatium omnis spatij, extendens & substituens primò, omnium spatiorum & interuallorum tam possibiliù quàm realium immensitatem, tamquam prima omnium basis, cui omnia innixa. Neque enim cælum dumtaxat extendis, & huius mundi capacissimâ vastitatem: sed miro quodam modo etiam hoc ipsum spatium in quo mundum ipsum condidisti, expandis, non alio sanè interuallo quàm magnitudinis tuæ. Hæc est prima & fundamentalis capacitas, spatiositas, seu laxitas, in qua omne aliud spatium consistere debet, & cuius ratione immensum spatium creata menti est imaginabile: sicut æternitas tua est prima & originalis duratio, omnis durationis conceptibilis fundamentum.

- 26 Neque solum in immensum diffusus, interuallum subtendis & extendis immensum, sed etiam in omnibus & singulis huius vniuersi rebus & locis, in omnibus punctis designabilibus totus es collectus, totus cõpletus, totus præsens, totus interior, cum vniuersa potentia, sapientia, bonitate, ceterisque perfectionibus tuis, & cum omnibus donis & opibus tuis, quibus creaturam tuam beare & ornare potes. Lates intra singula totus, assiduè omnia creans, formans, conseruans &